

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 23.1.2004
KOM(2004) 33 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET OG
REGIONSUDVALGET**

**Rapport om gennemførelsen af fællesskabsprogrammerne Kalejdoskop, Ariane og
Raphael**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	INDLEDNING	3
2.	BAGGRUNDEN FOR DEN EKSTERNE EVALUERING.....	3
2.1.	Præsentation af de tidligere programmer	3
2.1.1.	Kalejdoskop-programmet.....	4
2.1.2.	Ariane-programmet	5
2.1.3.	Raphael-programmet.....	6
2.2.	Procedurene.....	6
2.2.1.	Informationsproceduren	6
2.2.2.	Udvælgelsesproceduren	7
2.2.3.	Tilsynsproceduren	7
2.2.4.	Formidlingsproceduren	7
3.	DEN EKSTERNE EVALUERING	7
3.1.	Udbudsbetingelserne vedrørende evalueringen	7
3.2.	Den anvendte metodik.....	8
3.3.	Resultaterne af den eksterne evaluering.....	8
3.3.1.	De tidligere programmets relevans	8
3.3.2.	De tidligere programmets sammenhæng.....	9
3.3.3.	De tidligere programmets effektivitet.....	9
3.3.4.	De tidligere programmets resultater og virkninger.....	9
4.	DEN EKSTERNE EVALUATORS VIGTIGSTE ANBEFALINGER OG KOMMISSIONENS REAKTIONER.....	10
4.1.	Videreføre og styrke indsatsen.....	10
4.2.	Erhverve et bedre kendskab til kulturformidlerne.....	10
4.3.	Forenkle procedurene.....	11
4.4.	Fremme programmet	11
4.5.	Sikre en ”kulturel” opfølgning	12
4.6.	Samling i et enkelt program	13
5.	KOMMISSIONENS KONKLUSIONER	13

1. INDLEDNING

Denne rapport er et svar på den forpligtelse, der blev pålagt Europa-Kommissionen i artikel 10 i afgørelse 2228/97/EF¹ (herefter Raphael-afgørelsen), og i henhold til hvilken den skal forelægge Europa-Parlamentet, Rådet og Regionsudvalget en kvalitativ og kvantitativ rapport om Raphael-programmets gennemførelse og de opnåede resultater. Ud fra et ønske om større sammenhæng og åbenhed og for at råde over et supplerende informationselement i forbindelse med udarbejdelsen af et nyt kulturelt program for perioden efter 2006 har Kommissionen fundet det relevant at medtage programmerne Kalejdoskop² og Ariane³ i denne evaluering, da de tilhører den samme generation som Raphael, og da afgørelserne om disse programmer ikke indeholder nogen bestemmelser om en efterfølgende evaluering.

Denne rapport er baseret på resultaterne af den efterfølgende evaluering af programmerne Kalejdoskop, Ariane og Raphael (herefter ”de tidligere programmer”), der er blevet foretaget af GMV Conseil i løbet af 2003.

2. BAGGRUNDEN FOR DEN EKSTERNE EVALUERING

2.1. Præsentation af de tidligere programmer

Ikrafttrædelsen af Maastricht-traktaten i 1993 markerede medlemsstaternes vilje til at ”markere en ny fase i den europæiske integrationsproces”. Denne vilje kommer navnlig til udtryk gennem indførelsen af et europæisk statsborgerskab og udvidelsen af Fællesskabets kompetence med nye områder, herunder kultur.

Med den nye artikel 128 i traktaten (artikel 151 efter vedtagelsen af Amsterdam-traktaten) får kulturområdet sin egen plads. Fra denne dato er det kulturelle samarbejde blevet et officielt anerkendt mål for fællesskabsindsatsen.

Denne artikel fastsætter de vigtigste mål for fællesskabsindsatsen på kulturområdet:

- bidrage til, at medlemsstaternes kulturer kan udfolde sig, idet Fællesskabet respekterer den nationale og regionale mangfoldighed og samtidig fremhæver den fælles kulturarv
- forbedre kendskabet til og formidlingen af de europæiske folkeslags kultur og historie, bevare den kulturarv, der er af europæisk betydning, og nutidige frembringelser, herunder i den audiovisuelle sektor
- fremme det indbyrdes samarbejde mellem medlemsstaterne, med tredjelande og med de internationale organisationer.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 2228/97/EF af 13. oktober 1997 om et EF-handlingsprogram for kulturarven, Raphael-programmet. EFT L 305 af 8.11.1997, s. 31.

² Europa-Parlamentet og Rådets afgørelse nr. 719/96/EF af 29. marts 1996 om iværksættelse af et program til støtte for kunstneriske og kulturelle arrangementer med en europæisk dimension (Kalejdoskop) (herefter Kalejdoskop-afgørelsen). EFT L 99 af 20.4.1996, s. 20.

³ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 2085/97/EF af 6. oktober 1997 om et program til støtte for bøger og læsning, herunder for oversættelse (Ariane) (herefter Ariane-afgørelsen). EFT L 291 af 24.10.1997, s. 26.

For at bidrage til realiseringen af det nye mandat, som Det Europæiske Fællesskab fik på kulturområdet (artikel 151 i traktaten, tidligere artikel 128), vedtog Rådet i henhold til en procedure med fælles beslutningstagning med Parlamentet og efter høring af Regionsudvalget en række tilskyndelsesforanstaltninger. Disse nye kompetencer blev således mellem 1996 og 1999 udmøntet i tre kulturelle programmer: Kalejdoskop (1996-1999), der havde til formål at fremme kunstnerisk og kulturel skaben og samarbejde med en europæisk dimension, Ariane (1997-1999) om støtte for bøger og læsning, herunder for oversættelse, og Raphael (1997-2000⁴), der havde til formål at supplere medlemsstaternes indsats for den kulturarv, der er af betydning på europæisk plan.

Denne meddelelse omhandler disse tre tidligere programmer, der tilhører den såkaldte ”første generation”, og som gav plads for programmet Kultur 2000⁵ fra den 1. januar 2000.

2.1.1. Kalejdoskop-programmet

Kalejdoskop-programmet blev vedtaget i 1996 af Europa-Parlamentet og Rådet for en periode på 3 år og blev forlænget i 1999.

Programmets finansieringsramme var på 26,5 mio. EUR for den fastsatte periode på 3 år. Den blev hævet til 36,7 mio. i forbindelse med forlængelsen. 518 projekter er blevet finansieret i disse 4 år.

Der var tale om det første fællesskabsprogram på kulturområdet baseret på artikel 151 i traktaten om oprettelse af De Europæiske Fællesskaber (tidligere artikel 128).

Programmet havde til formål gennem samarbejde at fremme kunstnerisk og kulturel skaben og at forbedre formidlingen af kultur i Europa. Det skulle således støtte projekter med en europæisk dimension, dvs. projekter, der gennemføres i partnerskab mellem organisationer fra mindst tre forskellige lande, som deltager i programmet.

Det forfulgte fire specifikke målsætninger:

- at fremme kunstnerisk skaben, der udføres i partnerskab
- at støtte nyskabende europæiske kulturprojekter
- at bidrage til kunstneres og andre kulturformidlers efter- og videreuddannelse
- at bidrage til at udbrede det gensidige kendskab til europæiske kulturer.

Det vedrørte kulturelle netværk eller partnerskaber indgået mellem kulturformidlere eller kunstnere fra mindst tre medlemsstater inden for områderne scenekunst, bildende eller visuel kunst og brugskunst.

Programmet omfattede 5 aktioner:

- støtte til kulturelle arrangementer og projekter, der gennemføres i partnerskab eller gennem netværk

⁴ I 2000 blev programmet erstattet af Kultur 2000-programmet.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 508/2000/EF af 14. februar 2000 om indførelse af Kultur 2000-programmet (EFT L 63 af 10.3.2000, s. 1).

- europæiske samarbejdsforanstaltninger i større målestok
- tredjelandes deltagelse
- Den Europæiske Kulturby og Den Europæiske Kulturmåned
- specifikke foranstaltninger (ledsagende undersøgelser, offentliggørelse af programmet).

2.1.2. *Ariane-programmet*

Ariane-programmet blev vedtaget i 1997 af Europa-Parlamentet og Rådet for en periode på 2 år efter en forsøgsperiode i 1996.

Programmets budget var på 11,3 mio. EUR. 767 projekter er blevet finansieret i løbet af disse 2 år (i alt 880, når forsøgsperioden medregnes).

Programmet havde til formål at fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne inden for sektoren for bøger og læsning og at forbedre kendskabet til og formidlingen af de europæiske folkeslags litterære frembringelser og historie.

Det forfulgte fire specifikke målsætninger:

- fremme en større udbredelse af litterære og dramatiske værker og af opslagsværker
- fremme udveksling af erfaring og partnerskabsinitiativer
- forbedre kvaliteten inden for oversættelse
- støtte nyskabende studie- og forskningsprojekter på disse områder.

Programmet bestod af 6 aktioner:

- støtte til oversættelse (op til 100 % af oversætterens honorar)
- støtte til samarbejdsprojekter, der gennemføres i partnerskab, og som tager sigte på at fremme bøger og læsning samt borgernes adgang hertil
- efteruddannelse af fagfolk, der arbejder med udbredelsen af kendskabet til europæisk litteratur
- ledsageforanstaltninger (ledsagende undersøgelser og offentliggørelse af programmet)
- Aristeion-priserne (Den Europæiske Litteraturpris og Den Europæiske Oversætterpris)
- tredjelandes deltagelse.

2.1.3. *Raphael-programmet*

Raphael-programmet blev vedtaget i 1997 af Europa-Parlamentet og Rådet for en periode på 4 år (1997-2000). I 2000 blev programmet erstattet af Kultur 2000-programmet.

Programmets samlede budget var på 30 mio. EUR. 222⁶ projekter er blevet finansieret mellem 1997 og 1999, og det samme gælder 18 ”europæiske laboratorier for kulturarv”, der anses for at være mønstergyldige.

De ”europæiske laboratorier for kulturarv” vedrørte teknisk komplicerede indgreb på monumenter eller steder af usædvanlig værdi.

Programmet havde til formål at fremme samarbejdet om bevarelse og restaurering af og udbredelse af kendskabet til den europæiske kulturarv samt at fremme bevidstgørelsen af borgerne om kulturarven og forbedre deres adgang til denne kulturarv.

Det forfulgte 6 specifikke målsætninger:

- fremme bevarelse og restaurering af den europæiske kulturarv
- fremme udveksling af erfaringer og knowhow om bevarelse af kulturarven
- forbedre borgernes adgang til kulturarven og bevidstgørelsen af borgerne om bevarelse af denne
- fremme det tekniske samarbejde inden for de forskellige fagområder af kulturarven
- indarbejde hensynet til kulturarven i andre fællesskabsprogrammer
- fremme samarbejdet med tredjelande og internationale organisationer.

Programmet omfattede 4 aktioner:

- Bevarelse, beskyttelse og fremhævelse af den europæiske kulturarv gennem europæisk samarbejde.
- Samarbejde med henblik på udveksling af erfaringer og udvikling af teknikker, der anvendes i forbindelse med kulturarven (innovation og ny teknologi, udveksling og efteruddannelse af fagfolk, udveksling af erfaringer og oplysninger).
- Borgernes adgang til, deltagelse i og bevidstgørelse om kulturarven.
- Samarbejde med tredjelande og internationale organisationer.

2.2. **Procedurerne**

2.2.1. *Informationsproceduren*

Afgørelserne (og bilagene hertil) og indkaldelserne af forslag blev offentliggjort i De Europæiske Fællesskabers Tidende. Endvidere har information om programmerne dannet grundlag for pressemeddelelser.

⁶ 224 projekter blev udvalgt, men tilrettelæggerne opgav 2 af dem.

Alle de kulturformidlere, der anmodede om information, blev enkeltvis underrettet pr. brev om offentliggørelsen af indkaldelserne af forslag. Medlemsstaternes kulturelle tjenestegrene har ligeledes kunnet formidle information.

2.2.2. Udvælgelsesproceduren

Udvælgelsesproceduren for de enkelte programmer fulgte de samme retningslinjer.

Programforvalterne foretog først en forhåndsudvælgelse af de projekter, der blev indsendt som reaktion på indkaldelserne af forslag, på grundlag af den indsendte dokumentation, idet man kontrollerede, at de indsendte projekter var i overensstemmelse med de betingelser, der var opstillet i bilaget til afgørelsen, og som også fremgik af de nævnte indkaldelser.

Den endelige udvælgelse blev dernæst foretaget blandt de forhåndsudvalgte projekter på grundlag af en udtalelse fra en ekspertgruppe, hvis medlemmer blev udpeget af Kommissionen på forslag fra medlemsstaterne. Eksperternes navne blev ikke meddelt kandidaterne (det var tanken, at de først skulle afsløres efter udvælgelsen).

Udvælgelsen blev dernæst fremlagt for programforvaltningsudvalget. Når listen over de udvalgte projekter for det pågældende år var blevet godkendt, blev den offentliggjort i form af en pressemeddelelse.

Kun meget sjældent opgav tilrettelæggerne de udvalgte projekter.

2.2.3. Tilsynsproceduren

Programforvalterne anvendte den sædvanlige procedure i forbindelse med tilsyn med europæiske programmer. Kontrollen af dokumenterne har været systematisk, og undtagelsesvist er der også blevet foretaget nogen kontrol via finanskontrol foretaget hos tilrettelæggerne på anmodning fra Kommissionens tjenestegrene. De revisioner, der blev gennemgået i forbindelse med denne evaluering, afslørede kun enkelte tilfælde, hvor perioden for udgifternes støtteberettigelse var overskredet.

2.2.4. Formidlingsproceduren

Der har ikke som sådan eksisteret en procedure for formidling af projektresultaterne, og en sådan indgik i øvrigt heller ikke i programbudgetterne. Derimod var støttemodtagerne forpligtet til at nævne, at de havde modtaget støtte fra Det Europæiske Fællesskab.

3. DEN EKSTERNE EVALUERING

3.1. Udbudsbetingelserne vedrørende evalueringen

Generaldirektoratet for Uddannelse og Kultur under Europa-Kommissionen lancerede en indkaldelse af forslag om efterfølgende evaluering af de tidligere programmer (GD EAC/59/01). Den kontrahent, der blev udvalgt i forbindelse med dette udbud, var den franske virksomhed GMV Conseil. Evalueringen blev gennemført i løbet af 2003. Den endelige rapport blev godkendt i oktober 2003.

I henhold til udbudsbetingelserne skulle evalueringen omfatte beskrivelser, analyser, konklusioner og anbefalinger vedrørende de tre programmer i første generation, Kalejdoskop, Ariane og Raphael, for at klarlægge deres effektivitet og kontrollere, i hvilket omfang disse

tilskyndelsesforanstaltninger havde bidraget væsentligt til realiseringen af de målsætninger, der var opstillet i de relevante tekster, og drage erfaringer heraf med henblik på det fælles program Kultur 2000, både med hensyn til den løbende forvaltning og med hensyn til planlægningen af den kulturelle indsats efter afslutningen af dette program.

3.2. Den anvendte metodik

Evalueringen bygger på:

- En analyse af dokumenterne (skriftlige dokumenter og edb-filer).
- En analyse af de svar, som en række tilrettelæggere eller medtilrettelæggere af støttemodtagende projekter og eksperter eller ansvarlige for kulturelle spørgsmål (tjenestegrene i medlemsstaternes ministerier, administrationer osv.) samt programforvalterne i Europa-Kommissionen gav i forbindelse med forskellige interviews (*personligt* eller pr. telefon) (den kvalitative fase).
- En analyse af bidraget fra kulturformidlerne (udvalgte eller afviste kandidater, ikke-kandidater) ved hjælp af et spørgeskema, som de selv blev bedt om at udfylde (pr. elektronisk post) (den kvantitative fase).

Denne analysemetodes fortjeneste er, at den giver ordet til de ansvarlige for kulturelle spørgsmål samt til kulturformidlerne på europæisk plan, hvad enten de har været kandidater til programmerne eller ej. Evaluatoren bestræbte sig således på at høre de kulturformidlere, der ikke havde modtaget støtte eller ikke havde været kandidater.

I praksis viste det sig imidlertid meget hurtigt umuligt for evaluatoren at genskabe hele den gruppe af iværksættere af projekter, der havde modtaget støtte, og dermed at skabe et ubestrideligt grundlag for ekstrapolering af prøveudsnittets svar, på grund af den tid, der var gået, siden nogle af projekterne var blevet gennemført. Endvidere kunne de udspurgte projektiværksættere ikke nødvendigvis huske alle aspekter af de pågældende projekter. Til trods for de sikkerhedsforanstaltninger, der er truffet, kan det derfor ikke, som evaluatoren også erkender, udelukkes, at visse projektiværksættere blander deres holdninger til de tidligere programmer sammen med deres holdninger til Kultur 2000.

Disse ulemper forklarer, hvorfor analysen på visse punkter kun kan være begrænset, navnlig for så vidt angår gennemførelsen af projekter og deres effektivitet.

På denne baggrund, og da evaluatorens erfaringer i højere grad ligger inden for evaluering end inden for den kulturelle sektor, har Europa-Kommissionen foretaget en forsigtig og detaljeret analyse af denne evalueringens konklusioner og anbefalinger.

3.3. Resultaterne af den eksterne evaluering

3.3.1. De tidligere programmets relevans

Analysen har vedrørt programmernes relevans i forhold til Kommissionens generelle målsætninger og i forhold til behovene og forventningerne blandt kulturformidlerne.

Hvad angår Kommissionens generelle målsætninger (kulturel kvalitet og økonomisk relevans) konkluderede evaluatoren, at de tidligere programmer var fuldt relevante.

Evaluatoren er mere nuanceret, når det drejer sig om disse programmets relevans i forhold til behovene og forventningerne blandt kulturformidlerne på europæisk plan. Selv om de støttemodtagende aktører mente, at programmerne opfyldte deres behov (støtte til netværk og til partnerskaber), er det ikke muligt at tilskrive alle de europæiske kulturformidlere denne holdning, da der ikke, inden programmerne blev udformet, blev foretaget en systematisk undersøgelse af målgruppernes behov og forventninger. Endvidere beklagede selv de kulturformidlere, der havde modtaget støtte, at de tidligere programmer ikke havde givet udtryk for nogen reel europæisk ambition på kulturområdet.

3.3.2. De tidligere programmets sammenhæng

Ifølge evaluatoren var sammenhængen i de forskellige tekster og dokumenter god. De forskellige mål, der var fastsat i de officielle tekster, var blevet respekteret. Af indlysende praktiske årsager skal det dog blot bemærkes, at man har prioriteret dem, der var lettest at kontrollere (tilstedeværelse af partnere fra tre lande). Støtten til netværk og partnerskaber er således blevet et vigtigt mål allerede fra starten af programgennemførelsen.

Programmerne vedrørte både kulturel kvalitet, frembringelse og et vist økonomisk aspekt. Evaluatoren fremfører, at disse målsætninger, selv om de naturligvis ikke var modstridende, nogle gange kunne være vanskelige at forene på en tilfredsstillende måde.

3.3.3. De tidligere programmets effektivitet

På disse områder har evaluatoren ikke fremsat mange kritikpunkter, da de opnåede resultater er proportionale med de forpligtede midler, dvs. at de har været effektive, men for svage i forhold til de mere ambitiøse forventninger, der fremgår af afgørelserne om programmerne.

Da landene navnlig finansierer nationale eller bilaterale operationer, medførte programmet helt klart en merværdi på europæisk plan, eftersom det støttede multilaterale europæiske partnerskaber (der omfattede mindst tre lande).

Nogle partnerskaber er reelt forblevet rent formelle, idet projektlederen alene har truffet beslutningen, mens de øvrige medlemmer af netværket blot blev informeret via e-mail.

Evaluatoren mener, at de tidligere programmets effektivitet kunne have været bedre, hvis de administrative spørgsmål ikke havde krævet så megen tid og så stor en indsats, og hvis der havde været flere ressourcer tilgængelige til formidling af projektresultaterne.

3.3.4. De tidligere programmets resultater og virkninger

Tilrettelæggerne fremhæver i deres svar netværkene, hvis virkninger det er vanskeligt at måle. Andre mere faktuelle virkninger og resultater (arrangementer, rapporter, nye teknikker, oversatte bøger osv.) blev ligeledes fremhævet.

Programmerne havde og har fortsat (med endnu større grund) en ringe anseelse, selv blandt kulturformidlerne, der i princippet er mere direkte berørt heraf. Projektresultaterne er glemt.

Hvad angår de umiddelbare projektresultater, har projekterne ikke givet anledning til oprettelse af varige stillinger. Nogle personer kunne dog gøre gældende, at de erfaringer og den knowhow, de havde fået i forbindelse med et projekt, havde hjulpet dem til en fast stilling et andet sted.

Programmernes vigtigste virkning her fem år efter er, at de har muliggjort oprettelsen og udbygningen af netværk, og at kulturformidlerne har fået en positiv opfattelse af begreberne europæisk netværk og partnerskab.

4. DEN EKSTERNE EVALUATORS VIGTIGSTE ANBEFALINGER OG KOMMISSIONENS REAKTIONER

4.1. Videreføre og styrke indsatsen

Den Europæiske Unions indsats på kulturområdet via støtteprogrammer såsom Kalejdoskop, Ariane og Raphael er nyttig og bør forlænges. Den bør endog styrkes. På denne baggrund vil det være hensigtsmæssigt at afsætte større budgetter, men også at sikre programmet/programmerne og resultaterne heraf en større synlighed.

Kommissionen noterer sig denne anbefaling og tager behørigt hensyn hertil i forslaget til afgørelse om indførelse af et kulturelt program, der fra 1. januar 2007 skal efterfølge rammeprogrammet Kultur 2000, der selv efterfulgte de tidligere programmer. Den vil lægge ganske særlig vægt på behovet for at forbedre synligheden af dens indsats, både via valget af de aktionsformer, den vil foreslå at støtte, og via den øgede vægt, der vil blive lagt på de medfinansierede projekters forpligtelse til at gøre opmærksom på fællesskabsstøtten.

4.2. Erhverve et bedre kendskab til kulturformidlerne

Ifølge evaluatoren vil det for at sikre en optimal relevans være hensigtsmæssigt på forhånd at opnå et bedre kendskab til den gruppe af europæiske kulturformidlere, som programmet/programmerne er rettet imod, f.eks. ved at oprette et så omfattende og ajourført kartotek som muligt, ved at tilrettelægge en kommunikationsindsats i forbindelse med programmet/programmerne og ved at forsøge at beskrive og karakterisere målgruppen.

Kommissionen er enig i, at etableringen af en tæt dialog med kulturformidlerne generelt og med modtagerne af fællesskabsstøtte i særdeleshed er vigtig for, at dens indsats kan forbedres. Derfor blev der i november 2001 tilrettelagt et forum om kulturelt samarbejde i Europa, ligesom der er blevet gennemført en meget omfattende høring, navnlig via Internettet, af alle de parter, der berøres af forberedelsen af et nyt kulturelt samarbejde.

Kommissionen understreger også, at den i dag råder over et edb-register over alle de projektilrettelæggere, som deltog i programmet Kultur 2000, der efterfulgte de tidligere programmer, og deres karakteristika. Endvidere vil edb-programmet SYMMETRY, der skulle blive iværksat i løbet af 2004⁷, gøre det muligt ikke blot at forbedre kommunikationen mellem Kommissionen og aktørerne, men også at karakterisere målgruppen bedre.

⁷ **SY**stem for the **M**anagement and **M**onitoring of Education, **T**Raining, **Y**outh (system til forvaltning og opfølgning af programmer inden for uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom, kultur og andre programmer fra Generaldirektoratet for Uddannelse og Kultur). SYMMETRY er et integreret informations- og programforvaltningssystem, der i nær fremtid vil blive anvendt af GD for Uddannelse og Kultur, de nationale kontorer, kontorerne for faglig bistand og forvaltningsorganet. Dette system omfatter alle de funktioner, der er nødvendige for de aktører, der deltager i alle aspekter af programforvaltningen og ikke blot i projektførelsen, hvilket betyder, at det vil gøre det muligt at udarbejde arbejdsplaner, forvalte budgetterne og udarbejde rapporter svarende til de forskellige brugeres profiler (GD for Uddannelse og Kultur, nationale kontorer, gennemførelseskontoret). Det nye system vil navnlig gøre det muligt at følge programmerne på centralt og decentralt plan og at fremsætte

4.3. Forenkle procedurerne

Det er et permanent ønske blandt alle deltagerne i de europæiske programmer. Evaluatoren mener imidlertid, at det er særlig vigtigt på kulturområdet, hvor aktørerne ofte er ”allergiske over for bureaukrati”.

Ifølge evaluatoren vil det være bedst at fastlægge en forenklet ordning for forhåndsudvælgelse og en udvælgelse af projekter, der sker på grundlag af både projektmateriale og en mundtlig præsentation, inden for rammerne af en plan indeholdende retningslinjerne på mellemlang sigt. Navnene på eksperterne, der udpeges personligt på grundlag af deres anerkendte kompetence på kulturområdet, bør være kendt. Disse eksperter bør være ansvarlige, og hvis de i udvalget skal forsvare et projekt, hvis ophavsmand, de kender, bør de afholde sig fra at deltage i afstemningen. Denne løsning har større chancer for at fremme frembringelse, og den er mere motiverende for kulturformidlerne.

Kommissionen vil gerne understrege, at de procedurer, der anvendes i forbindelse med udvælgelse og opfølgning af projekterne, har til formål at sikre ligestillingen mellem kulturformidlerne, at sikre transparens af de beslutninger, der træffes, navnlig gennem underretning af Europa-Parlamentet og forvaltningsudvalget, der har til opgave at bistå den udøvende magt på fællesskabsplan med gennemførelsen af programmet/programmerne, samt at garantere den stringens, der er nødvendig for en god anvendelse af de offentlige midler.

I denne forbindelse minder Kommissionen om, at den skal sikre overholdelse af Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget⁸ samt Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 2342/2002 af 23. december 2002 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget⁹.

4.4. Fremme programmet

Ifølge evaluatoren findes der et stort informationsunderskud fra Kommissionen til kulturformidlerne. Hvad mere er, så har disse aktører brug for, at kvaliteten af deres arbejde anerkendes. Endelig bemærker evaluatoren, at det ville være ønskeligt, om et støtteprogram, der finansieres af Unionen, gavner Europas image i befolkningen, hvilket i øvrigt ville kunne bidrage til at fremme offentlighedens adgang til kulturen.

Kommissionen er enig i, at en overordnet strategi for kommunikation og formidling er af afgørende betydning for, at det størst mulige antal kulturformidlere kan deltage, for anerkendelsen af kvaliteten af deres arbejde og i sidste ende for Europas image i befolkningen.

Den mener imidlertid, at den i vid udstrækning har udlignet det informationsunderskud, som evaluatoren påpeger, i forbindelse med gennemførelsen af programmet Kultur 2000, der efterfulgte de tidligere programmer. Information om dette program er således tilgængelig fra flere kilder såsom De Europæiske Fællesskabers Tidende, webstedet for programmet ”Kultur 2000” på Internettet og kulturkontaktpunkterne. Kommissionens administratorer har også

forespørgsler on line; det vil ligeledes kunne fungere som kommunikationsgrundlag mellem de europæiske kulturformidlere, der har en fælles interesse i aktioner med en europæisk merværdi.

⁸ EFT L 248 af 16.9.2002.

⁹ EFT L 357 af 31.12.2003.

præsenteret programmet ved talrige lejligheder, og den brede befolkning kan ligeledes ringe til et ”grønt nummer” i Kommissionen for at få svar på spørgsmål.

Endvidere har alle, der måtte ønske det, siden 2002 gratis kunnet modtage et månedsbrev om programmet.

Endelig blev der i marts 2002 oprettet en kulturportal på Internettet, hvor alle de europæiske institutioners aktiviteter med forbindelse til kulturområdet præsenteres.

Evaluatoren foreslår i øvrigt, at der afsættes et specifikt budget til formidlingsaktioner i det kulturelle program. Uden på forhånd at forkaste et sådant forslag, er Kommissionen dog i tvivl om, hvorvidt det er relevant, da en sådan ressourceallokering vil gå fra det beløb, som fællesskabsindsatsen på kulturområdet råder over, og som, hvilket evaluatoren også er enig i, allerede er begrænset.

4.5. Sikre en ”kulturel” opfølgning

Ifølge evaluatoren afslører kulturformidlernes utilfredshed et behov for en indgående og regelmæssig dialog med Kommissionen. Dette ville gøre det muligt at udforme og fremme ”gode” kandidaturer og dermed udbrede Kommissionens budskab om dens hensigter, hjælpe projektivrksætterne til at udforme deres projekter i den ønskede retning, forsvare projekterne, opfølge projektet og endelig gøre status for at kunne nyttiggøre resultaterne og Europas bidrag.

Endvidere mener evaluatoren, at de ansvarlige for programforvaltningen bør foretage opfølgning i marken, de bør kende projektaktørerne og ikke blot projektforslagene.

Med hensyn til det første punkt gør Europa-Kommissionen opmærksom på, at der findes kulturkontaktpunkter i alle de lande, der deltager i Kultur 2000-programmet.

Disse kulturkontaktpunkter har til opgave:

- At fremme Kultur 2000-programmet.
- At lette adgangen til programmet og anspore til den størst mulige inddragelse i aktionerne af fagfolk og kulturformidlere gennem en effektiv udbredelse af information.
- At fungere som et effektivt forbindelsesled for medlemsstaternes forskellige støtteinstitutioner på kulturområdet og derved bidrage til komplementariteten mellem de foranstaltninger, der træffes under Kultur 2000-programmet, og de nationale støtteforanstaltninger.
- Når det er hensigtsmæssigt, at give oplysninger og etablere kontakten mellem operatører, som deltager i Kultur 2000-programmet, og operatører, som deltager i andre fællesskabsprogrammer, der er åbne for kulturprojekter.

Endvidere har Kommissionen som allerede anført i punkt 4.2 og 4.4 uddybet debatten om fællesskabsindsatsen ved i november 2001 at tilrettelægge forummet om det kulturelle samarbejde i Europa og ved at gennemføre en høring, navnlig på Internettet. Endelig er Kommissionen i regelmæssig kontakt med de kulturformidlere, der deltager i dens programmer, ligesom den præsenterer sin kulturelle indsats ved talrige lejligheder.

Med hensyn til det andet punkt gør Kommissionen gældende, at det hænder, at de ansvarlige for programforvaltningen rejser ud for at sikre en opfølgning i marken af de projekter, som de har ansvaret for. Den vil dog gerne gøre opmærksom på, at den ikke råder over tilstrækkelige menneskelige ressourcer til at kunne gennemføre en systematisk opfølgning i marken, da hver enkelt programforvalter har ansvaret for mellem 40 og 90 projekter.

4.6. Samling i et enkelt program

Ifølge evaluatoren sikrer den koncentration af midlerne, som samlingen af de tidligere programmer i rammeprogrammet kultur 2000 medførte, fællesskabsindsatsen en større effektivitet og synlighed.

Den fordel, som dette indebærer for den anseelse og det image, som Unionens indsats på kulturområdet nyder – det er lettere, billigere og mere effektivt af gennemføre en ”koncentreret” informationsindsats – og en forenkling af forvaltningen taler for en samling.

Ydermere mener evaluatoren, at det er et positivt resultat, at denne samling åbner muligheder for støtte til multikulturelle projekter (horisontal fremgangsmåde i Kultur 2000), når blot det ikke mindsker støtten til de meget specifikke aktioner, som kulturformidlerne ønsker at bevare (vertikal fremgangsmåde).

5. KOMMISSIONENS KONKLUSIONER

Evaluatoren understreger, at de tidligere programmer alt i alt ser ud til at have fungeret godt. Evaluatoren bemærker, at nogle af de svage punkter eller mangler, der er blevet konstateret (f.eks. visse temaers alt for snævre karakter og den manglende kontinuitet i de udvalgte temaer) efter aktørernes mening har fungeret som forberedelse til de senere programmer (Kultur 2000). De tidligere programmer har altså været en nyttig fase i udviklingen af Unionens indsats på kulturområdet. Samlingen i rammeprogrammet Kultur 2000 har endvidere muliggjort en større effektivitet og har gjort fællesskabsindsatsen mere synlig.

Kommissionen er enig med evaluatoren i, at programmet har ydet et positivt bidrag til det kulturelle samarbejde i Europa (udvikling af partnerskaber, etablering af netværk osv.). Den konkluderer således, at programmerne har været en uundværlig første fase i realiseringen af målene i traktatens artikel 151. Den mener ligeledes, at dette bidrag fra de tidligere programmer er blevet styrket af rammeprogrammet Kultur 2000¹⁰. Den mener endvidere, at det er nødvendigt at videreføre fællesskabsstøtten til de kulturelle samarbejdsaktiviteter i Europa, og at der bør afsættes tilstrækkelige ressourcer til dette formål.

Mere generelt mener Kommissionen, at det er nødvendigt at udvikle en klar kulturel strategi, som dens indsats kan baseres på. EU bør absolut have et kulturelt program, der indgår i meget velafgrænsede politiske rammer. Et sådant kulturelt samarbejdsprogram, der vil supplere Den Europæiske Unions politikker og aktioner på andre områder, øge antallet af egentlige partnere og således styrke det transeuropæiske kulturelle samarbejde og samtidig sikre, at den kulturelle merværdi på europæisk plan, der således skabes, kan vare ved, er det bedste argument for, at der skal stilles tilstrækkelige ressourcer til rådighed og udvikles nye partnerskabsmodeller.

¹⁰ Se i denne forbindelse Kommissionens rapport om gennemførelsen af Kultur 2000-programmet for årene 2000 og 2001.